

EU-nämndens verksamhet riksmötet 2021/22

EU-nämndens verksamhetsområde

Regeringens informations- och samrådsskyldighet gentemot riksdagen i EU-frågor är sedan den 1 januari 2003 reglerad i regeringsformen. Regeringen ska fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen. Närmare bestämmelser om denna skyldighet finns i riksdagsordningen. För samråd ska riksdagen för varje valperiod inom sig tillsätta en nämnd för Europeiska unionen (EU-nämnden). Regeringen ska samråda med EU-nämnden om hur förhandlingarna ska föras inför besluten i rådet. Regeringen ska också samråda med nämnden inför möten och beslut i Europeiska rådet.

EU-nämndens sammansättning

Under riksmötet 2021/22 hade EU-nämnden den sammansättning som framgår nedan. Fem av ledamöterna tillhörde Socialdemokraterna, fyra Moderaterna, tre Sverigedemokraterna, en Centerpartiet, en Vänsterpartiet, en Kristdemokraterna, en Liberalerna och en Miljöpartiet. Ordförande för EU-nämnden var Pyy Niemi (S). Förste vice ordförande var Annika Qarlsso (C), och andre vice ordförande var Jessika Roswall (M). Vid riksmötets slut hade nämnden 53 suppleanter.

Ledamöter

Pyy Niemi (S), ordförande
Annika Qarlsso (C), förste vice ordförande
Jessika Roswall (M), andre vice ordförande
Björn Wiechel (S)
Helena Bouveng (M)
Martin Kinnunen (SD)
Markus Selin (S)
Ilona Szatmari Waldau (V)
Jessica Rosencrantz (M)

Ludvig Aspling (SD)
Maria Strömkvist (S)
Sofia Damm (KD)
Monica Haider (S)
Maria Nilsson (L) t.o.m. 2022-04-28
Bengt Eliasson (L) fr.o.m. 2022-04-28
Charlotte Quensel (SD)
Amanda Palmstierna (MP) t.o.m 2021-01-14
Maria Ferm (MP) fr.o.m. 2022-01-11
Jan Ericson (M)

Suppleanter

Björn Petersson (S)
Ann-Sofie Lifvenhage (M)
Olle Thorell (S)
Katarina Brännström (M)
Björn Söder (SD)
Johan Hedin (C)
Jens Holm (V)
Lotta Olsson (M)
Roger Hedlund (SD)
Leif Nysmed (S)
Hampus Hagman (KD)
Azadeh Rojhan Gustafsson (S)
Maria Nilsson (L)
Kjell-Arne Ottosson (KD)
Fredrik Malm (L)
Nina Lundström (L)
Roger Haddad (L)
Annika Hirvonen (MP)
Martina Johansson (C)
Magnus Ek (C)
Malin Björk (C)
Catarina Deremar (C)
Martin Ådahl (C)
Nooshi Dadgostar (V)
Daniel Riazat (V)
Håkan Svenneling (V)
Barbro Westerholm (L)
Gulan Avci (L)
Mats Persson (L)
Johan Pehrson (L)
Joar Forssell (L)
Lina Nordquist (L)

Helena Gellerman (L)
Maria Malmer Stenergard (M)
Elisabeth Svantesson (M)
John Widegren (M)
Maria Gardfjell (MP)
Per Bolund (MP)
Ida Drougge (M)
Lars Adaktusson (KD)
Ida Gabrielsson (V)
Ali Esbati (V)
Karin Rågsjö (V)
Lorena Delgado Varas (V)
Linda Westerlund Snecker (V)
Vasiliki Tsouplaki (V)
Lorentz Tovatt (MP)
Anna Sibinska (MP)
Janine Alm Ericson (MP)
Emma Hult (MP)
Hans Eklind (KD)
Camilla Brodin (KD)
Marie-Louise Hänel Sandström (M)

Kansli

Nämnden biträdades av ett kansli bestående av
Johanna Möllerberg Nordfors, kanslichef
Christina Hammarstedt, föredragande
Caroline Jender Pamrin, föredragande
Sara Rosenmüller, föredragande
Helena Fridman Konstantinidou, handläggare
Caroline Hägerhäll, assistent
Filip Garpenby, assistent t.o.m 2022-06-17
Tina Hökebro Bergh, assistent fr.o.m. 2022-08-22

EU-nämndens verksamhet

Under riksmötet 2021/22 höll EU-nämnden 56 protokollförda sammanträden mellan den 17 september 2021 och den 23 september 2022. För en närmare beskrivning av sammanträden och utskick, se s. 9. Sammanträdesmaterial och protokoll publiceras på riksdagens webbplats där även uppteckningar från nämndens sammanträden finns tillgängliga. Dessa uppteckningar ingår i riksdagstrycket.

Regeringens samråd och information med EU-nämnden inför möten i ministerrådet

Regeringen samrådde med EU-nämnden inför samtliga ordinarie ministerrådsmöten under riksmötet. En dagordning för ett ministerrådsmöte kan involvera flera statsråd. Utöver de ordinarie rådsmötena tillkom tio extrainsatta möten under riksmötet 2021/22. De sammanfattas här:

- Den 20 oktober 2021 informerade och samrådde regeringen med EU-nämnden inför ett extrainsatt rådsmöte med anledning av effekterna av stigande energipriser och möjliga åtgärder på nationell nivå och EU-nivå.
- Den 27 oktober 2021 informerade och samrådde regeringen med EU-nämnden inför ett extrainsatt videomöte med anledning av genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens.
- Den 25 februari 2022 informerade och samrådde regeringen med EU-nämnden inför ett extrainsatt rådsmöte med anledning av säkerhetsläget i Europa.
- Den 26 februari 2022 informerade och samrådde regeringen på distans med EU-nämnden inför ett extrainsatt videomöte med anledning av situationen i Ukraina.
- Den 28 februari 2022 informerade och samrådde statsrådet regeringen på distans med EU-nämnden inför ett extrainsatt rådsmöte med anledning av energiförsörjningsläget i Europa till följd av krisen i Ukraina.
- Den 3 mars 2022 informerade och samrådde regeringen med EU-nämnden inför ett extrainsatt rådsmöte med anledning av Rysslands aggression mot Ukraina.
- Den 2 maj 2022 informerade och samrådde regeringen med EU-nämnden inför ett extrainsatt rådsmöte med anledning av energiförsörjningsläget i EU i samband med kriget i Ukraina.
- Den 22 juli 2022 informerade och samrådde regeringen på distans med EU-nämnden inför ett extrainsatt rådsmöte med anledning av energiförsörjningsläget i EU.
- Den 8 september 2022 informerade och samrådde regeringen på distans med EU-nämnden inför ett extrainsatt rådsmöte med anledning av möjliga nödatgärder för att mildra höga energipriser.
- Den 23 september 2022 informerade och samrådde regeringen med EU-nämnden inför ett extrainsatt rådsmöte med anledning av rådets förordning om en krisintervention för att hantera de höga energipriserna

Under riksmötet 2021/22 informerade och samrådde regeringen genom ansvariga ministrar med EU-nämnden inför ministerrådsmöten vid totalt 89 tillfällen. Regeringen representerades i statsrådets ställe av statssekreterare vid 33 tillfällen. Under riksmötet 2021/22 återgick EU-nämnden till fysiska möten. Återrapportering från ministerrådsmöten, informella ministermöten och videomöten mellan ministrar sker muntligen såväl som skriftligen till nämnden.

EU-nämnden har, liksom under tidigare mandatperioder, tillsatt en beredningsgrupp med företrädare för varje parti i riksdagen för fördjupad information om aktuella frågor. Under riksmötet 2021/22 fick beredningsgruppen vid två tillfällen information om lagstiftningspaketet fit for 55.

Regeringens samråd och information med EU-nämnden inför möten i Europeiska rådet och inför videomöten mellan EU:s stats- och regeringschefer

Statsminister Stefan Löfven informerade och samrådde med nämnden vid två tillfällen under riksmötet 2021/22 inför EU:s toppmöte med länderna på västra Balkan samt inför möte i Europeiska rådet. Statsminister Magdalena Andersson informerade och samrådde med nämnden vid sex tillfällen under det resterande riksmötet inför möte i Europeiska rådet samt inför informella möten mellan EU:s stats- och regeringschefer.

Följande möten ägde rum i Europeiska rådet och mellan EU:s stats- och regeringschefer under riksmötet 2021/22:

- EU:s toppmöte med länderna på västra Balkan den 5 oktober 2021
- Europeiska rådet den 20 oktober 2021
- Europeiska rådet den 16–17 december samt information inför toppmöte i det östliga partnerskapet den 15 december 2021
- extrainsatt möte i Europeiska rådet den 24 februari 2022
- möte mellan stats- och regeringschefer den 10–11 mars 2022
- Europeiska rådet den 24–25 mars 2022
- extrainsatt möte i Europeiska rådet den 30–31 maj 2022
- Europeiska rådet den 23–24 juni 2022.

Samtliga möten återrapporterades efteråt, antingen i kammaren eller i nämnden. Återrapporteringen i nämnden ägde rum den 12 oktober efter EU:s toppmöte med länderna på västra Balkan den 5 oktober, den 17 december efter möte i Europeiska rådet den 16–17 december och den 28 juni efter möte i Europeiska rådet den 23–24 juni. Vid två av dessa tillfällen ersattes statsminister Stefan Löfven respektive statsminister Magdalena Andersson av statsrådet Hans Dahlgren.

Information i EU-nämnden

Den 2 december 2021 fick nämnden gemensamt med finansutskottet information från Eva Lindström från Europeiska revisionsrätten om revisionsrättens årsrapport för 2020.

Sammanträden och utskick

Av de 56 protokollförda sammanträdena under riksmötet hölls 20 under hösten 2021 och 36 under våren och sommaren 2022. Av dessa genomfördes 48 med

fysisk närvaro, 2 var telefonsammanträden, 1 hölls med både fysisk och digital närvaro samt 5 med enbart digital närvaro. Enligt praxis har EU-nämnden även före pandemin sammanträtt på distans under särskilda omständigheter, till exempel under pågående möte i ministerrådet.

EU-nämnden sammanträdde sammanlagt 76 timmar, varav 29 timmar under hösten 2021 och 47 timmar under våren och sommaren 2022.

Inför EU-nämndens sammanträden under riksmötet 2021/22 gjordes 112 utskick med sammanträdesmaterial och 19 utskick med sent inkommet material.

Skriftliga samråd

Utöver regeringens samråd och information vid EU-nämndens sammanträden har regeringen skriftliga samråd med nämnden, dels om s.k. listor med troliga A-punkter (punkter som avser de beslut där en överenskommelse har nåtts i ett tidigare skede i beslutsprocessen och som ska antas formellt av rådet), dels om frågor där beslut fattas med skriftlig procedur. Under riksmötet 2021/22 höll regeringen skriftliga samråd med EU-nämnden vid totalt 197 tillfällen, varav 44 innehöll listor med troliga A-punkter. Ett skriftligt samråd kan innehålla flera annoteringar inom samma ämnesområde.

Yttranden

Den 27 april 2022 yttrade sig EU-nämnden till utrikesutskottet över regeringens skrivelse 2021/22:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2021. EU-nämndens yttrande 2021/22:EUN1y finns som bilaga till utrikesutskottets betänkande Verksamheten i Europeiska unionen under 2021 (bet. 2021/22:UU10).

Cosac

Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor vid Europeiska unionens parlament (Cosac) upprättades 1989 och är ett forum för kontakter och diskussioner mellan Europaparlamentet och de nationella parlamentens särskilda organ för EU-frågor. Cosac äger som huvudregel rum fyra gånger per år: två ordförandemöten och två plenarmöten. Vid ordförandemötet deltar ordförande och vice ordförande i varje EU-utskott, och vid plenarmötet deltar sex delegater från varje nationellt parlament, sex delegater från Europaparlamentet och tre observatörer från kandidatländernas parlament. Värdskapet för Cosac följer av ordförandeskapet i EU:s ministerråd, roterar halvårsvis och arrangeras av det EU-ansvariga organet i ordförandelandets parlament. Spridningen av covid-19 fortsatte påverka möjligheten att hålla helt fysiska möten, och därför hölls mötena både digitalt och fysiskt.

- Cosac plenarmöte den 29–30 november 2021. Mötet hölls digitalt. Vid mötet diskuterades bland annat ungas roll i beslutsfattande. Den svenska

- delegationen bestod av ordförande Pyry Niemi (S), Helena Bouveng (M), Jan Ericson (M), Martin Kinnunen (SD) och Ilona Szatmari Waldau (V).
- Cosac ordförandemöte den 13–14 januari 2022. Mötet hölls digitalt. Vid mötet diskuterades bland annat Cosacs arbetsformer. Den svenska delegationen bestod av andre vice ordförande Jessika Roswall (M).
 - Cosac plenarmöte den 3–5 mars 2022 i Paris. Vid mötet diskuterades bland annat EU:s återhämtningsplan, konferensen om Europas framtid och situationen i Ukraina. Den svenska delegationen bestod av ordförande Pyry Niemi (S), andre vice ordförande Jessika Roswall (M), Björn Wiechel (S), Maria Strömkvist (S), Helena Bouveng (M) och Martin Kinnunen (SD).
 - Cosac ordförandemöte den 10–11 juli 2022 i Prag. Vid mötet diskuterades bland annat mediefrihet. Den svenska delegationen bestod av ordförande Pyry Niemi (S). Vid mötet deltog också EU-nämndens ordförande i trojkamöte.

Enligt Cosacs arbetsordning kan ordförandeskapet initiera arbetsgrupper inom ramen för Cosac för att fördjupa diskussionen inom ett visst ämne. Under ordförandemötet den 13–14 januari 2022 föreslog det franska ordförandeskapet att två arbetsgrupper skulle initieras: en med fokus på de nationella parlamentens roll i EU-arbetet och en om EU:s kärnvärderingar. I arbetsgrupperna har ledamöterna Anna Vikström (S), Helena Bouveng (M) och Ilona Szatmari Waldau (V) deltagit. Arbetsgrupperna har träffats både digitalt och fysiskt under våren.

Utöver dessa möten har det inom ramen för Cosac även hållits andra digitala möten:

- Möte med kommissionär Margrethe Vestager den 12 oktober 2021. Den svenska delegationen bestod av ordförande Pyry Niemi (S).
- Möte med kommissionär Kadri Simson den 9 november 2021. Den svenska delegationen bestod av andre vice ordförande Jessika Roswall (M).

Konferensen om Europas framtid (framtidskonferensen) är en rad debatter och diskussioner där många olika aktörer har möjlighet att delta. Inom ramen för framtidskonferensen kommer flera plenarförsamlingar att äga rum. Plenarförsamlingen består av företrädare för Europaparlamentet, rådet och Europeiska kommissionen samt företrädare för alla nationella parlament samt andra aktörer, exempelvis medborgare. Riksdagens delegation bestod av fyra ledamöter varav två från EU-nämnden, Jessika Roswall (M) andre vice ordförande och Anna Vikström (S). Under riksmötet 2021/22 ägde två plenarförsamlingar rum, den 9 november 2021 och den 17 maj 2022. Inför dessa plenarförsamlingar anordnade ordförandeskapet ett förmöte för de nationella parlamentens delegationer.

Utrikes resor

Under riksmötet 2021/22 förekom inga utrikes resor.

Inkommande besök

Under riksmötet 2021/22 tog EU-nämnden emot ett antal besök, ibland tillsammans med andra utskott. Ledamöter och suppleanter välkomnades att delta i mötena. Några besök stod riksdagens talman värd för, och nämndens presidium inbjöds att delta. Följande besök genomfördes under riksmötet 2020/21:

- Estlands president Kersti Kaljulaid den 27 september 2021
- Nordiska rådets presidium och nordiska EU-utskott den 7 oktober 2021
- kommissionär Thierry Breton den 12 oktober 2021
- kommissionär Ylva Johansson den 28 oktober 2021
- Irlands EU-minister Thomas Byrne den 1 december 2021
- Belgiens talmän den 6–7 december 2021
- Norges utrikes- och försvarsutskott den 15 mars 2022
- kommissionär Kadri Simson den 18 mars 2022
- generaldirektör Kerstin Jorna den 25 mars 2022.